

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет філології

Кафедра української літератури

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-СТРАТЕГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Освітня програма Середня освіта (українська мова і література)

Спеціальність 014 Середня освіта (українська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол № 1 від “ 27” серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Формування комунікативно-стратегічної компетентності вчителя
Викладач (-і)	доц. Оліяр Марія Петрівна
Контактний телефон викладача	0971537294
Е-mail викладача	oliyar27@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні консультації: щочетверга 12.00 – 13.00. в ауд. 302 Он-лайн консультації: у Zoom
2. Анотація до курсу	
<p>Вибіркова дисципліна «Формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутнього педагога» - це складова частина гуманітарних дисциплін, які вивчають студенти спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література). Зміст дисципліни спрямований на оволодіння системою комунікативних знань, умінь, що забезпечують реалізацію функцій, покладених на педагога-словесника, здійснення майбутніми фахівцями професійно-педагогічної комунікації на високому якісному рівні, можливість самореалізації й самовдосконалення студентів через вербальні та невербальні засоби комунікації в педагогічній діяльності. Навчальний курс сприяє систематизації й узагальненню знань студентів з дисциплін мовного та психолого-педагогічного циклів, поглиблює і розширює їхню вербальну майстерність, уміння розв'язувати комунікативні завдання різного рівня складності шляхом використання комунікативних стратегій і тактик, моделювати педагогічні комунікативні ситуації з метою ефективного впливу на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних і позамовних засобів; оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; вибору комунікативно виправданих мовних засобів. Майстерне володіння живим словом – незамінний чинник потужної мотивації учнів до активної пізнавальної діяльності, безумовний засіб впливу на розум і почуття вихованців.</p>	

3. Мета та цілі курсу

Мета - формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх педагогів-словесників, підвищення рівня їхньої комунікативної взаємодії з учнями, становлення сучасних фахівців, здатних самореалізуватися в умовах сучасного освітнього простору.

Цілі - оволодіння системою комунікативних знань, умінь, що забезпечують реалізацію функцій, покладених на педагога, здійснення майбутніми фахівцями професійно-педагогічної комунікації на високому якісному рівні, можливість самореалізації й самовдосконалення студентів через вербальні, невербальні засоби комунікації.

4. Результати навчання (компетентності)

Компетентності:

ЗК 1. Здатність до застосування знань у процесі професійної діяльності в закладах освіти різних рівнів акредитації.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.

ЗК 6. Вміння діагностувати проблеми в галузі освіти, знаходити компромісні рішення та брати відповідальність за їх втілення, бути самокритичним.

ЗК 7. Вміння взаємодіяти в педколективі, налагоджувати міжособистісну комунікацію з учасниками освітнього процесу.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо, берегти фізичне та психоемоційне здоров'я.

ЗК 9. Здатність дотримуватись норм культури спілкування державною українською мовою та іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.

ФК 2. Уміння застосовувати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, використовувати сучасні методики і технології навчання в закладах освіти.

ФК 3. Уміння враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, організувати комунікацію, забезпечувати рівноправну, доброзичливу атмосферу, що сприяє навчанню, незалежно від соціально-культурних, економічних, гендерних особливостей учасників освітнього процесу.

ФК 7. Здатність проводити фахово зорієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.

ФК 10. Володіння мовознавчими і літературознавчими термінами та поняттями, застосування їх у процесі аналізу й інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 12. Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва, вміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості в процесі навчання, формувати національно свідому особистість.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема в професійному спілкуванні.

ПРН 2. Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.

ПРН 8. Вирішувати морально-етичні проблеми в професійній діяльності, використовувати

ефективні стратегії спілкування з колегами, здобувачами освіти та їхніми батьками, іншими соціальними партнерами.

ПРН 9. Володіти мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мов задля ефективної міжкультурної комунікації і підвищення професійного рівня.

ПРН 10. Володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний та закордонний) у процесі вирішення професійних і соціальних завдань.

ПРН 11. Уміти організовувати навчальний процес у закладах освіти різних рівнів акредитації, керувати навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти, берегти їхнє фізичне та психоемоційне здоров'я.

ПРН 12. Забезпечувати рівноправність (расову, гендерну, релігійну, політичну тощо), враховувати індивідуальні особливості учасників освітнього процесу.

ПРН 13. Володіти здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	12
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	014 Середня освіта (українська мова і література)	Перший	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Тема 1. Педагогічне спілкування як складник педагогічної комунікації.	Лекція-діалог, практичне заняття	1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2009. 2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с. 3. Калмикова Л.О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти: навч. пос. Київ: НМЦВО, 2003. 320с.	Підготуйте повідомлення на тему: «Етапи мовленнєвого розвитку учнів ЗЗСО. Чинники, що впливають на мовленнєвий розвиток школярів» (5 год.)	Максимальна оцінка – 5	1 тиж-день
Тема 2. Проблема формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх педагогів.	Лекція-бесіда; 2 практичних. Створення і представлення	1. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Практич. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2005. 128с. 2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с. 3. Оліяр М. П. Теорія і	1. За працями В. Сухомлинського «Слово про слово», «Як любити дітей» «Серце віддаю дітям» і Януша Корчака «Як любити дітей» визначить основні правила	Максимальна оцінка – 5	2 тижні

	проектів	практика формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів : [монографія] / М. П. Оліяр. – Івано-Франківськ : СІМИК, 2015. – 476 с.	професійної комунікації вчителя (10 год.)		
Тема 3-4. Теоретико-педагогічні аспекти проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності педагога.	Проблем на лекція, 2 практичних (з елементами візуалізації)	1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с. 2. Оліяр М. П. Теоретичні аспекти феномена «комунікативно-стратегічна компетентність» / М. П. Оліяр // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Спецвипуск «Актуальні проблеми сучасної дошкільної та вищої освіти». – Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2014. – С. 220–233. 3. Оліяр М. П. Генеза та розвиток проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів / М. П. Оліяр // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К. : Генеза, 2013. – Дод. 1 до Вип. 31. – Т. IX (51). – С. 559–569.	На основі власного спостереження створіть проект «Комунікативний портрет учителя української мови і літератури» (5 год.) Доберіть 10 педагогічних комунікативних ситуацій, викладіть свої думки про використані педагогом комунікативні стратегії і тактики (5 год.)	Максимальна оцінка – 5 5	2 тижні

<p>Тема 5 Базові лінгвістичні поняття як основа формування комунікативно-стратегічної компетентності студентів.</p>	<p>Лекція (з елементами прес-конференції), Практичне-дискусія</p>	<p>1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с. 2. Адель Фабер і Елейн Мазліш Як слухати, щоб діти з нами говорили. Як говорити, щоб діти нас слухали / Пер. О. Мандрика. Львів: Свічадо, 2010. 300 с. 3. Оліяр М. П. Теоретичні аспекти феномена «комунікативно-стратегічна компетентність» / М. П. Оліяр // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Спецвипуск «Актуальні проблеми сучасної дошкільної та вищої освіти». – Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2014. – С. 220–233. 4. Оліяр М. П. Лінгвістичні засади дослідження комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів // ScienceRise. Педагогічна освіта. 2015. № 9(5). С. 60-65. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texc_2015_9%285%29__1</p>	<p>Опрацюйте книгу Д.Карнегі «Як здобувати друзів і впливати на людей». Розробіть правила професійного спілкування педагога з учнями на основі запропонованого джерела. (10 год.)</p>	<p>Максимальна оцінка - 10</p>	
<p>Модуль 2. Тема 6-7. Характеристика феномена «комунікативно-стратегічна компетентність учителя».</p>	<p>Лекція-бесіда, 2 практичних заняття</p>	<p>1. Бобир О. В. Етикет учителя: навч.-метод. посіб. К.: Слово, 2009. 2. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 256 с. 3. Оліяр М.П. Зміст та структура комунікативно-стратегічної</p>	<p>Опрацюйте книгу Адель Фабер і Елейн Мазліш «Як слухати, щоб діти з нами говорили. Як говорити, щоб діти нас слухали». Проаналізувавши поради авторів з проекцією на власний досвід спілкування,</p>	<p>Максимальна оцінка – 5</p>	<p>два тижні</p>

		компетентності вчителя початкових класів // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, II(16), Issue: 33, 2014 www.seanewdim.com	напишіть відгук на цю книгу (10 год.)		
Тема 8. Шляхи формування комунікативно-стратегічної компетентності студентів спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література).	Лекція-прес-конференція, практичне	1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с. 2. Томан І. Мистецтво говорити. Пер. с чес., 2-е вид. – К.: Політвидав України, 1989. – 293 с. 3. Оліяр М. П. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі викладання дисциплін лінгвістичного циклу / М. П. Оліяр // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – № 14 (239). – С. 94–99.	Підготуйтеся до круглого столу «Конфлікти у спілкуванні і способи протидії», опрацювавши відповідні (Д. Карнегі «Як здобувати друзів і впливати на людей», Іржі Томан «Мистецтво говорити» та ін., виокремивши основні принципи, правила і способи налагодження міжособистісної комунікації. Наведіть приклади позитивного вирішення конфліктних ситуацій (10 год.)	Максимальна оцінка – 5	два тижні
Тема 9. Комунікативна особистість учителя.		1. Бобир О. В. Етикет учителя: навч.-метод. посіб. К.: Слово, 2009. 2. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 256 с. 1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с.	Підготуйте есе про способи привернути увагу співрозмовника (5 год.)	Максимальна оцінка – 5	
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 45 балів, за контрольну роботу – 10 балів, за самостійну роботу – 45 балів: На кожне практичне заняття студент повинен виконати всю передбачену самостійну роботу. Оцінюється якість та оригінальність виконання самостійної роботи.			

	Дедлайн – практичне заняття.
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається з теоретичного і практичного питань, а також творчого завдання і оцінюється у 10 балів: перших 2 завдання – по 3 бали, 3-є завдання – 4 бали. Робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений, не потрібно робити посилань чи цитувань. Оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Усі студенти повинні обов'язково виконати контрольну роботу, відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
Семінарські заняття	Не передбачені
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

7. Політика курсу

Від Вас під час аудиторних занять і при виконанні творчих завдань очікуються активність та комунікабельність, здатність до креативу та самостійної пошукової діяльності.

Лекційні заняття ви можете не відпрацьовувати, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Ваша присутність на практичних заняттях, контрольній роботі та заліку є обов'язковою. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ і творчих завдань із теми. Лише відпрацювавши мінімум 50 % занять, ви можете бути допущені до складання заліку.

Обов'язковим для отримання заліку є відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

Під час виконання творчих завдань неприпустимі плагіат та списування.

Під час аудиторних занять можете користуватися мобільним телефоном, ноутбуком чи планшетом як засобами підключення до Інтернету, а також для оприлюднення власних презентацій, використання електронних текстів і т.ін.

З усіх питань викладач готовий спілкуватись з Вами он-лайн, через повідомлення у соцмережі Фейсбук, Вайбер, електронну пошту.

Відпрацювання відбуватиметься щочетверга з 12.00 год. до 13.00 в ауд. 302.

Отож, зустрічатимемося на заняттях, обмінюватимемося знаннями, уміннями, вчитимемося комунікувати, бути толерантними і позитивними, аналізувати, порівнювати, знаходити рішення, творитимемо.

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2009. 376 с.
2. Бобир О. В. Етикет учителя: навч.-метод. посіб. К.: Слово, 2009. 216 с.
3. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2005. 336 с.
4. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 256 с.
5. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академія, 2006. 256 с.
6. Оліяр М.П. Теорія і практика формування комунікативностратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів : [монографія] / М. П. Оліяр. – Івано-Франківськ : СІМІК, 2015. – 476 с.
7. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації. К.: Академія, 2010. 312 с.

Додаткова література

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. К., 2004. 470 с.

2. Адель Фабер і Елейн Мазліш Як слухати, щоб діти з нами говорили. Як говорити, щоб діти нас слухали / Пер. О. Мандрика. Львів: Свічадо, 2010. 300 с.
3. Барановська Л. Сутність основних знань, умінь і навичок вербального спілкування // Дивослово. 2000. №5. С. 23-28.
4. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної девіатології. Л.: Львівський національний ун-т ім. Івана Франка, 2000. 236 с.
5. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): монографія. 2-ге вид. Львів, 2002. 232 с.
6. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: інноваційні методи навчання: навч. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2004. 52с.
7. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Практ. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2005. 128с.
8. Гайдаєнко І. Канали комунікації та лексичні засоби їх вираження (на матеріалі назв чуттєвої сфери) // Наук. вісник Херсон. держ. ун-ту. Серія "Лінгвістика": Зб. наук. пр. Херсон: Вид-во ХДУ, 2007. Випуск 5. С. 174-180.
9. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. С. 341-342.
10. Горох Г.В., Карпалюк В. С. Комунікативна лінгвістика: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський національний ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2009. 283 с.
11. Жовтобрюх В.Ф., Муромцева О.Г. Культура мови вчителя : Курс лекцій / за ред. О.Г. Муромцевої. Х.: Гриф, 1998. 208 с.
12. Загнітко А.П., Домрачева І.Р. Основи мовленнєвої діяльності. Донецьк: Вид-во донец. ун-та, 2001. 56 с.
13. Калмикова Л.О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти: навч. пос. Київ: НМЦВО, 2003. 320с.
14. Калмикова Л.О., Калмиков Г.В., Лапшина І.М., Харченко Н.В. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. пос. для студентів ВНЗ. К.: Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут, 2008. 235 с.
15. Карнегі Дейл «Як здобувати друзів і впливати на людей» КМ-БУКС, 2017. 256 с.
16. Кінг Патрік «Стратегії і тактики спілкування», Книголав. 2017. 128 с.
17. Корчак Януш Як любити дітей. КСД, 2016. 208 с.
18. Нечепоренко Л.С. Методологічні засади теорії і практики педагогічної майстерності: Монографія. Харків: Видав. центр ХНУ, 2004.128 с.
19. Оліяр М. П. Генеза та розвиток проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів / М. П. Оліяр // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К. : Генеза, 2013. – Дод. 1 до Вип. 31. – Т. ІХ (51). – С. 559–569.
20. Оліяр М. П. Лінгвістичні засади дослідження комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів // ScienceRise. Педагогічна освіта. 2015. № 9(5). С. 60-65. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texc_2015_9%285%29_1
21. Оліяр М.П. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-стратегічної діяльності // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, II(18), Issue: 37, 2014 www.seanewdim.com
22. Оліяр М. П. Теоретичні аспекти феномена «комунікативно-стратегічна компетентність» / М. П. Оліяр // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Спецвипуск «Актуальні проблеми сучасної дошкільної та вищої освіти». – Одеса : ПНПУ ім. К. Д.

Ушинського, 2014. – С. 220–233.

23. Оліяр М. П. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі викладання дисциплін лінгвістичного циклу / М. П. Оліяр // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – № 14 (239). – С. 94–99.

24. Педагогічна майстерність : [підручник] / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А.Зязюна. [2-ге вид., доп. іпереробл.]. К.: Вища шк., 2004. 422с.

25. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / за ред. О.А.Кучерук. Київ : КНТ, 2016. 258 с.

26. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. Львів., 2001. 214 с.

27. Сагач Г. М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації: навч. посібник Київ : Зоря, 2003. 287с.

28. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посібник Київ: «Академвидав», 2010.

29. Сербенська О. Культура усного мовлення: практикум: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.

30. Стахів М. Український комунікативний етикет: Навчально-методичний посібник. К.: Знання, 2008. 245 с.

31. Сухомлинський В.О. Слово вчителя в моральному вихованні // Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5 т. К.: Рад. школа, 1977. Т. 5. С. 321 – 330.

28. Сухомлинський В.О. Слово про слово // Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5 т. К.: Рад. школа, 1977. Т. 5. С. 160 – 167.

32. Томан І. Мистецтво говорити. Пер. с чес., 2-е вид. – К.: Політвидав України, 1989. – 293 с.

33. Уварова А.М. Формування риторичної майстерності майбутнього вчителя: навч.-метод. пос. для пед. ун-тів. Суми: СумДПУ, 2007. 132 с.

34. Чмут Т. К. Шляхи розвитку культури спілкування студентів вищих навчальних закладів: навчальний посібник. К.: Основа, 2002. 380с.

35. Чмут Т., Чайка Г. Вербальні засоби спілкування та мовленнєвий етикет // Етика ділового спілкування. – К., 2002. – С. 107-117.

36. Якубовська О.М., Гапійчук І.М. Основи дидактичної емоційної взаємодії: Навч.-метод. посібник до спецкурсу. Вінниця: Велес, 2001. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Басюк Н. Комунікативна культура педагога вищої школи як головний аспект педагогічного спілкування. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/20252/1/Basjuk1.pdf>

2. Державний стандарт початкової освіти (21.02.2018) - <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoyi-osviti>

3. Залізник А. М. Педагогічні ідеї В. Сухомлинського щодо розвитку мови дітей. – Режим доступу: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/1239/1/.pdf>

4. Зміст та структура комунікативної культури педагога // Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli

5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. - <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

6. Оліяр М.П. Зміст та структура комунікативно-стратегічної компетентності вчителя початкових класів // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, П(16), Issue: 33, 2014 www.seanewdim.com

7. Оліяр М. П. Комуникативно-стратегічна компетентність майбутніх учителів початкових класів як складова їх педагогічної культури // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. 2012. № 46. С. 35-40. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trkov_2012_46_12
8. Оліяр М. П. Навчально-методичний супровід формування комуникативностратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. 2016. № 2. С. 149-153. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2016_2_30
9. Поперечна Л.Ю. Комуникативні здібності вчителя як одна з важливих складових його професіограми // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2012. Вип. 1. – URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_1_14
10. Путіловська Н. Б. Місце комуникативної культури в професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер: Педагогіка. 2011. Т. 173, Вип. 161. С.14-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2011_173_161_5
11. Стахів М. Комуникативний етикет як складова професійної компетентності педагога / М. Стахів // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2014. № 4. С. 87–96. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2014_4_12.

Викладач _____ докт. пед. наук, доц. Оліяр М.П.